

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Fără podoabe...

Fără podoabe și fără deșarte manifestări a măririi pământene, Părintele Prepozit *I. M. Moldovanu* a fost întovărășit de publicul nostru blăjan și puținii oaspeți distinși din afară, cari aflaseră de moartea lui, în butul opeliștei, ce s'a observat cu atâta pietate.

Intr'adevăr, Veneratul nostru Consistor e vrednic de toată admirația, pentru *energia*, cu care a putut duce la îndeplinire postulatele atât de îngreunătoare — să ni-se ierte vorba — ale ilustrului decedat.

E greu, să înmormântezi pe un *I. M. Moldovanu*, care — în afară de munca lui intențată și rodnică de peste jumătate veac — a lăsat în urmă-i o fundațiune, ce poate sta alături, cu cele mai generoase fundațiuni ale noastre, socotind dela data înființării.

E greu, ca *I. P. S. Părintele Metropolit Victor* și luminații lui sfetnici, cari și-au manifestat în anul trecut corporativ recunoștința și admirația față de fiul fondator, să nu îndeplinească slujba funerară, petrecând până la groapă osâmintele acestui binefăcător al neamului și al bisericii!

Și, cu toate aceste, dorința marelui Mecenate s'a îndeplinit *ad litteram*. A servit un singur preot — parohul protopop al Blajului *G. Bărbat*, — cu un diacon; sicriul n'a fost pus pe carul mortuar, ci a fost dus — după obiceiul vechiu, cum spunea decedatul — pe brațe din partea profesorilor dela institutele culturale de aici: teologie, liceu, institutul pedagogic.

Nu s'a rostit nici o vorbire — și după oficierea prohodului în catedrală, convoiul a pornit spre cimiteriul bisericii parohiale, printre șirurile dese ale elevilor și elevelor noastre, ce alcătuiau garda de onoare.

S'a rostit și deslegarea din urmă; sicriul se coboră ușor în groapă... Te așteptai, în tot momentul, ca măcar unul din ilustrii oaspeți să înceapă: „Adânc intristat public...” dar au păstrat cu toții *sfîntenia tăcerii* și *I. M. Moldovanu* s'a coborât în groapă, așa cum dorise: în superba simplitate, cu care i-a plăcut să se învâluie, ca într'o mantie regală și pe vremea cât trăia între noi!

Și așa se odihnește acum, având în stânga mormântul Mitropolitului Suluțiu, iar în dreapta pe acela al lui Axentie Sever și Timoteiu Cipariu.

Când ne amintim toate scenele, atât de emoționătoare prin simplitatea lor, ale acestei înmormântări, ne vine în minte întreagă viața celui ce s'a dus: o viață de muncă și cruțare neîntreruptă, pentru ca la urmă să dea neamului și bisericii *toată* agoniseala unei activități încordate, de peste jumătate de veac.

„Așa să trăiți și voi! — ne spunea sicriul simplu de stejar. — Incunjuțați deșartele podoabe ale lumii; munciți din zori și până în amurgit, ca să vă coborâți și voi în groapă, cu gândul acela mângăetor, cu care m'am coborât eu. Că adevărat, am muncit o viață întreagă, pentru ca să mor cu sufletul împăcat, că n'am trăit în zădar, și am săvârșit și eu bine pe lumea asta...”

Al. Ciura.

Ioan M. Moldovanu.

(1833—1915.)

— Notițe biografice. —

De **Dr. Ioan Rațiu.**

(Continuare.)

Profesorul.

Impodobit cu bogate și temeinice cunoștințe, încă în acelaș an (1857)

a fost numit profesor de studiul biblic¹⁾ la Seminarul teologic, și de religie la gimnaz. Dar în catedra de teologie nu rămâne mult; în anul următor, la cererea proprie, este strămutat la gimnaz, unde a funcționat 25 de ani, până la 1879 ca profesor, iar de aci până la 1883 ca director. La gimnaz a propus diferite studii: istoria și geografia, limba română, filosofia, geografia fizică, dar mai ales limba și literatura latină i-a fost studiul de predilecție, în care ajunse la o desăvârșire clasică.

Profesorul Moldovanu în tot timpul carierei sale didactice s'a dovedit ca unul din cei mai buni pedagogi. Mai întâiu de toate eră omul datoriei, și aceasta o așteptă și dela alții: ca profesor dela elevi.

Am avut prilej să vorbesc nenumărateori cu foști elevi ai săi, și n'am găsit nici unul, care nu l-ar fi admirat și iubit pentru înțelepciunea sa, și pentru știința sa vastă și multilaterală, dar mai vârtos pentru generositatea cea extraordinară, care nici chiar dinaintea celor răi nu și-a putut închide porțile ei largi în tot soiul de binefaceri.

Conglăsuesc toate mărturiile, că în cursul celor douăzeci și cinci de ani, cât a stat la catedră, nici un profesor nu inspiră elevilor săi mai mult respect și teamă, ca acest om mărunțel, serios, precis în toate orele sale de lecții, cumpănit la vorbă și vestit prin înalta sa judecată. Pentru fiecare școlar el aveă o vorbă-două, de îndemn ori de dojană. O singură apostrofare își făcea efectul. Nepregătit, ori cu minciuna, ori apucat pe căi piezișe, elevul nu-i putea stă în față. Un preot, care trăiește, rătăcit în primele ispite de

¹⁾ *Studiul biblic* și mai înainte încă a fost propus de un *Ioan Moldovan*, profesor dela 1853—1857, dar acesta să nu se confunde cu al nostru, care și el tot așa se iscălește în Protocolul Informațiunilor Teologilor din Blaj. Cel dintâi *Ioan Moldovan* s'a născut la Grind în 1827 și a murit ca paroh al Zlatnei la 1867.

tinereță, și azi se genează de mustrarea lui aspră: »Sărăcuț de tatăl tău!« Iar altuia, lenes, eră de ajuns o laudă sarcastică: »Mai zi odată, că-i vrednică de tipărit!«

Și dacă nici atât nu folosiă, îl părăsiă cu totul, și de aceasta disgrație tremură unul fiecare.

În schimb iubiă nespūs de mult pe băieții buni și talentați. Cu aceștia se ocupă în deosebi, și Dumnezeu a binecuvântat ostenelele sale și i-a dat mângăierea să vadă mai târziu sute și sute de bărbați distinși în toate ramurile vieții publice din elevii săi, ca preoți profesori, medici, advocați, judecători înalți, funcționari de stat, etc., în patrie și străinătate, cari până la moarte l-au împrejmuț cu cea mai curată dragoste și recunoștință.

Elevul sărac de odinioară, care venise cu o sarică la școală, fără nici un ajutor dela casa părintească, numai cu dorul după învățătură; care de mic cunoscuse miseria și toate lipsurile unui școlar de pe vremuri, acum ca profesor află, din puținul său, prisos și pentru alții. Și iarăș spun foști săi elevi, cari mai sunt mulți, că n'a fost un singur școlar sărac, să nu-l ajute cu mâncare și cu bani, ori când a bătut rugător la ușa casei lui modeste. Dela masa lui ajungea ceva și școlarului bolnav, iar pe iarnă, târgul Blajului aducea haine nouă și pentru cei ce n'aveau de unde să aștepte. Toate acestea binefaceri le deprindea generosul dascăl, încă de atunci, când pro-

fesorii din Blaj nu se înbuibau în cele bune, ca profesorii altor școale similare, și nu se puteau mândri cu un salariu, cum au astăzi dascălii de sate. Și mai adaug, că *nu știă stânga, ce face dreapta!*

(Va urma.)

Funerariile.

Preaveneratul Consistor mitropolitan a hotărât ca ultima voință a defunctului să fie respectată într'u toate și a designat ziua de înmormântare pe 24 Septembrie la 2 ore după amiază. În vederea acestora corporațiile societăților culturale și economice din loc au luat de asemenea dispoziții ca să fie demn reprezentate la actul înmormântării.

Tot spre a respecta voința din urmă a părintelui prepozit nu au fost avizate de cât numai oficiile consistoriale, cărora li-sa notificat cazul trist. Cu toate aceste vestea a ajuns și în alte cercuri și câteva societăți au grăbit să-și trimează delegații lor la actul înmormântării. Între aceste numărăm „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” prin I. F. Negruțiu, Gavril Precup și Dr. I. Rațiu membrii în comitetul central. „Asociațiunea” a trimis o cunună formată din lemn de brad, palmier, crisantime și lauri. Pe panclica neagră avea inscripția: „Asociațiunea. Fostului său prezident”. Institutul de credit „Economul” din Cluj reprezentat prin directorul executiv Dr. Amos Frâncu și Dr. Elie Dăianu.

I. S. P. Mețianu Mitropolit de Sibiu a fost reprezentat prin Reverendisimul domn Dr. Eusebiu Roșca. Din clerul, venit să dea ilustrului defunct onorurile ultime, am remarcat pe Ioan Maior protopopul Aiudului, Iosif Lita protopopul Hususăului, iar dintre mireni, pe major Popa prim-curatorul bisericii gr.-cat din Brașov, Horia Petrescu, Dr. Bianu.

Au fost apoi de față șefii oficiilor de stat și comitateneze din loc, mai mulți preoți și intelectuali din jur și popor mult, care încă a ținut să fie de față la îngropăciune.

La orele 2 d. a. clopotele din turnul catedralei vestesc începerea actului de înmormântare. Publicul numărös, adunat de prin oraș și satele vecine, se adună la poartă. Nu peste mult sosește Escelenția Sa I. P. S. Mitropolit Victor însoțit de dl secretar Dr. Nicolescu. Serviciul înmormântării îl fac dl protopop local Bărbaț asistat de un cleric ca diacon.

Sicriul, care cuprinde osemintele marelui defunct, după dorința lui, fu dus pe brațe, până la biserica catedrală de domnii profesori, Valer Suciu, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Alexandru Ruse, Augustin Caliani, Ștefan Pop, și Dr. Ioan Rațiu, îmbrăcați în ornate de doliu. Tristul convoiu îl formează rudeniile, prietini și cunoștii defunctului.

Služba înmormântării durează 2 ore 15 minute. Responsorile sunt cântate de dl Ioan Moldovan, cancelist mitropolitan. Sicriul simplu, care era împodobit cu câteva cununi din flori naturale, după sfârșitul slujbei, e ridicat pe brațe, după datina străbună de aceeaș domni și dus la cimitirul bisericii comunale.

La eșirea din catedrală se observă o gardă formată din ostașii spitalului „Sf. Gheorghe”, pentru care defunctul încă a contribuit din avutul său. Groapa, care cuprinde osemintele spre odihnă veșnică e așezată lângă groapa marelui Cipariu. Lângă olaltă își dorm somnul cei doi mari bărbați ai neamului românesc și operele și binefaceriile zidite de ei în inimile noastre le sunt cele mai mărețe monumente, — aere perenius.

*

Cu tristul prilej al morții ilustrului I. M. Moldovanu, institutul de credit „Patria” a dat următorul necrolog:

FOIȚA.

Dorul ostașului.

I.

Foaie verde de alună
Se mai iau țeruză 'n mând,
Ca să scriu o poezie
Șo trimet din cătănie.
Să le scriu din punct în punct
Toate după cum și sunt.
Că mă gândesc ziua și noaptea
Ce poate s'aducă soartea.
Mă gândesc adese ori
Cine o fi învingător
Acum trece anul
Tot luptăm cu dușmanul
Poate să mai fie un an
Pentru hoțul de tălean,
Că de douăsprece luni
Noi n'am avut prietini buni.

II.

Foaie verde de alun
Ardăl focu pe sârbul
Odeci a pornit războiul.
Și apoi rusul blăstămat
Ajutor iute i-a dat
Și-au pornit apoi năvală

Pe țara austro-ungară
Nu ne pasă, nu perim!
Cu toții noi biruim.

III.

Românie, Românie
Să nu lași rușii să vie,
Vino dragă și te luptă,
Iași Basarabia cea ruptă.
Românie țară bună
Vino cu noi dimpreună,
Se 'nsingem acest război
Pentru noi și pentru voi,
Și frățeste să 'mpărțim,
Noi românii așa voim.
Se trăiască se trăiască
Toată împărăția noastră
Dar și talpa românească
Că mult sânge a vărsat
Pentru țară și împărat.

Nicolae Barb militar.

In Bințiți.

De Al. Ciura.

(Continuare.)

Și Ioan a început să lămurească, cum a muncit cu frate-său câțiva ani în acest atelier, cum au alcătuit amândoi, din lemn minunata mașină până au ajuns să facă cele dintâi încercări de sbor. Bătrânii nu prea se

încredeau în reușită, dar Ioan care a văzu cum s'a alcătuit mașina, șurub de șurub era încredințat că mașina va sbura ca o pasăre. Nici bătrânii satului nu credeau; mai ales comitetul comunal nu voia să creadă odată cu capu. Și atunci au făcut gluma cu comitetul comunal, dându-le în mână sârmele și trântindu-i la pământ, prin un curent electric mai măriceel.

Într'un ungher sta smerit și plin de praf fonograful alcătuit de Vlaicu, cu care cântase de atâtea ori, spre marea bucurie a sătenilor. apoi cârma de lemn, cu care s'a ridicat pentru întâia oră, purtând inscripția „VLAICU, 1909”. Imi amintesc atunci de aeroplanul în miniatură, „micuțul”, cum îi zicea Vlaicu, și-l întreb pe Ioan, unde e? El aleargă în pripă, se urcă în pod, și-mi aduce miniatura, plină de pulbere, cu aripile scorjite, ridicate în sus. Era jucăria cea mai scumpă a lui Vlaicu, căreia îi da drumul cu un mecanism de gumă, făcându-o să sboare, spre marea nedumerire a celor ce nu credeau pe atunci, în puterea creatoare a geniului său.

Ce drăguță era jucăria aceasta! Aveam impresia, că văd aeroplanul lui Vlaicu, ridicat la o sută-două de metri, planând în văzduh, ca o elegantă libelulă. Sugestia era atât de vie, încât așteptam să deslușesc sbărnaitul motorului și să văd gestul maiestos al mânei înmănușate, ce ne saluta din slava cerului...

P. T.

Cu adâncă durere aducem la cunoștință, că fondatorul și primul director executiv al nostru

Ioan M. Moldovanu

a reposat azi în 20 Septembrie st. n. la 11 ore seara.

Ne a părăsit cel mai mare și luminat bărbat al timpului nostru.

Păstrăm-i memoria cu sfântenie noi cei mulți, cărora ne-a făcut atâta bine.

Blaj, 21 Septembrie 1915.

„Patria“

casă de economii soc. pe acții.

*

Telegrame.

Escelența Voastră, Înalt Preasfințite Părinte, Preavenerat Consistor Arhiepiscopesc!

Vestea despre trecerea la cele vecinice a venerabilului prepozit capitular și prelat pontif. *Ioan M. Moldovanu*, ori cât de mult am fost pregătiți la aceea, ne atinge nespuse de dureros pe toți, cei ce ținem la sfânta noastră biserică și purtăm la inimă viitorul ei. Deși ajuns la adânci bătrânețe, ne-am deprins să-l știm pe reposatul în Domnul totdeauna într-o neîntreruptă activitate multilaterală, conlucrend cu sfatul înțelept și cu fapta hotărâtă cu cei ce sunt puși de Dumnezeu în serviciul bisericii și al culturii peste tot. Personalitate marcantă, deși modest până la simplitate, caracter statornic, ca soarele și nu schimbăcios ca luna, deși blând și conciliant cu oamenii, complex multilateral în aptitudinile sale, deși cu totul nepretențios, fericitul în Domnul știa să reprezinte cu multă demnitate biserica română unită cu Roma pe toate terenele vieții, atât pe terenul cultural și literar, cât și pe cel politic, administrativ și economic. Pe lângă

Și m'am gândit atunci, că toate aceste trei relievi scumpe: fonograful, cărma de lemn și aeroplanul în miniatură ar trebui cumpărate pentru „Muzeul nostru național“, din pietate pentru acel ce a revărsat atâta glorie asupra neamului nostru și din considerare față de părinții aviatorului, cari, oricum, nu s'ar putea zică că au rămas într-o situație materială de invidiat.

Trecem cu Ioan prin curte, prin șură, unde atârna de o bârnă învălitoarea stingheră a automobilului, și intrăm în grădină.

Aici și-a încercat Vlaicu pentru, întâia oră, aeroplanul, pe colina din stânga. El se postă în nacelă, pune mâna pe cărmă, iar Ioan și cu alți feciori din sat trăgeau de funii, înlocuind motorul. Și abia o rupiau la fugă, aeroplanul de lemn se ridica încet-încet, cum se ridică smul, pe care îl trag de sfoară copiii... Când pe urmă feciorii se obosiau, conteneau din fugă și aeroplanul se scobora atunci binișor, până atingea pământul, cu o smâncitură mai mult sau mai puțin remarcabilă.

Pe urmă, când reușita era asigurată, Vlaicu a prins să sboare pe delușorul de lângă biserică. Flăcăii își dau zor cu întrecerile în fugă, să „bată record“. Dar Vlaicu nu mai era îndestulit acum cu această putere de locomotivă și a recurs la — cai. Aceștia alcătuiesc, în istoricul sborului lui, puntea sigură, ce avea să ducă la — motor! (Va urma.)

calitățile sale intelectuale. atât de apreciate în forul larg al vieții publice, străluciau în aceeași măsură și armonie virtuțile sale particulare și sociale, și peste toate simplitatea traiului și hărnicia vieții, care i-au făcut cu puțință ca să strângă o avere atât de considerabilă, depusă toată exclusiv în serviciul idealului vieții sale: cultura neamului, din care s'a ridicat.

De aceea deși pregătiți de mult la acest sfârșit obștesc, totuși noi clerul și poporul credincios din protopopia Clujului, deplângem cu jale aceasta pierdere mare a bisericii noastre, și resimțim pe deplin durerea părintească a Escelenței Voastre, care Vă pierdeți pe cel mai prețios consilier și a Veneratului Capitul, care-și pierde cununa capului său.

Drept aceea nu putem lipsi de a da expresiune pioasă doliului ce ne cuprinde, și fiindcă am vătămă numai memoria marelui reposat, totdeauna atât de simplu și la vorbă și la port, dacă am urma obiceiul de-a depune pe cocișing cunună de flori vestezitoare, — ne restringem a împleți în cunună numai sentimentele noastre de doliu și de durere, de admirare și de închinare înaintea sufletului lui mare, și smeriți în fața hotărârilor Provedinței, ne împreunăm cu toții rugăciunile către Dumnezeu Părinților noștri, cerșind pentru cel reposat răsplata Dreptilor, iar pentru cei rămași, cari simțesc durerea pierderii, sporirea și întărirea darurilor sale celor cerești.

În numele Clerului și poporului credincios:

Oficiul protopopesc al Clujului.

Cluj, la 22 Septembrie 1915.

Dr. Elie Dăianu
protopop.

Ludoș.

Mă alătur din toată inima la durerea, ce va ajuns în urma morții marelui și mecenatului prepozit I. M. Moldovanu. Moartea lui o deplângem cu toții. Regret, că n'am putut participa la actul funebru, ca să vărs și eu o lacrimă de adâncă durere pe țărna gropii aceluia, care a fost sprijinul atâtor tineri în continuarea studiilor.

Recunoșcătorul *Dr. Oltean.*

(Dlui A. C. Domșa).

Arad.

Adânc întristați de moartea marelui român Ioan Micu Moldovanu, pilda statorniciei în iubirea de neam, exprimăm condoleanțele noastre.

Ziarul „Românul“.

Arad.

Terminată viața lui Ioan Micu Moldovanu, Biserica unită a Românilor a pierdut un puternic stâlp, istoria românească împogătită de o nouă strălucire. În veci pomnirea lui!

Vasile Goldiș.

Salsburg.

Deplâng din toată inimă moartea crescătorului meu, și regret, că nu pot lua parte la înmormântarea lui.

Locot. Arieșianu.

Sibiu.

Din incidentul trecerii din viață a ilustrului prepozit și marelui binefăcător

Ioan Micu Moldovanu, Vă rog atât pe stim. dv. cât și pe ceilalți consăngeni să primiți jalnica expresiune, a condoleanțelor mele.

Fie-i memoria binecuvântată!

Mihălțan.

(Dlui A. C. Domșa).

Sibiu.

La mutarea din viață a ilustrului Domn Ioan M. Moldovanu, prepozit capitular, primiți sincera mea condolință.

Ioan Meșianu
Mitropolit.

Herseni.

Regret că din cauza scurtimii timpului, nu pot sosi la înmormântarea marelui defunct. Dumnezeu să-l odihnească.

Dr. Suciu Vasile.

Gyergyószentmiklós.

Primiți condolințe sincere pentru doliul ce va cauzat moartea marelui prepozit mecenat Ioan M. Moldovanu.

Elie Câmpianu.

Reghinul săs.

Pentru districtul Reghin depun o lacrimă ferbinte și recunoșcătoare pe mormântul marelui defunct, prepozitul Moldovanu. Exeguit sibi monumentum perennius! Odihnește-l Doamne cu dreptii tăi.

Ariton M. Popa.

Reprezentanța comunei Blaj, întrunită în adunarea extraordinară, hotărăște, că memoria marelui defunct să fie eternizată în procesul verbal, se ia parte corporative la înmormântare, iar felinarele din piață și de pe stradă, pe unde va trece conductul mortuar, să fie îndoaleate și aprinse.

Reprezentanța s'a prezentat corporative la casa mortuară, unde și-a prezentat condoleanțele membrilor familiei. Preaveneratului Capitlu i-se va exprima din partea reprezentanței cu aceeași adâncă durere regretele pentru pierderea suferită.

Reprezentanța comunală
din Blaj.

Brătianu la regele. — Ambasadorii Franciei și Rusiei la București eri s'au consultat mai mult timp, cu primministrul român Brătianu. Brătianu a fost primit în București de regele Ferdinand în audiență și i-a referat despre situația externă.

Bulgaria va lua parte în războiu. — Ziarele din Londra sunt convinse, că Bulgaria va lua parte activă în războiu.

În Bulgaria s'a ordonat mobilizarea generală. — Viena, „Viener Correspondenz-Bureau“ e informat de la legațiunea bulgară, că în Bulgaria s'a ordonat mobilizarea generală. De azi (Marți) începând toți rezerviștii din armata bulgară, cari petrec în străinătate sunt obligați să se prezinte la corpurile cărora aparțin.

Declarația Bulgariei către România și Grecia. — Primministrul Radoslavov a comunicat ambasadorilor din România și Grecia că mobilizarea armatei bulgare nu e de caracter ostentativ nici pentru România și nici pentru Grecia. Ambasadorul grec a declarat că la un eventual conflict sârbo-bulgar Grecia nu e obligată să ia parte la războiu.

Grecia și România își păstrează neutralitatea. — Ziarul din Berlin „Lokalanzeiger“ află din cercuri diplomatice, că Grecia și România în conflictul iminent din Balcani, își vor păstra neutralitatea.

Bulgaria a trimis ultimul Serbiei? — Ziarul „Idea Nazionale“ anunță, că Bulgaria a trimis ultimul Serbiei la care Serbia a avut să răspundă în 23 crt. la 6 ore.

Bulgaria și-a concentrat cavaleria la frontieră. Trenurile bulgare au primit ordin să stea gata pentru transportarea miliției.

Războiul european.

Budapesta, 23 Sept. (Oficial).

Frontul rusec. Pe frontul din Galiția ostică ziua a fost liniștită, s'au dat mici lupte de avantposturi. La cursul Ikwa și Stryj s'au dat lupte violente, spre sud de Nowo-Poczajew am respins cu multă vehemență două atacuri. Un regiment inamic de infanterie aproape de gura râului Ikwa peste noapte s'a apropiat de Stryj, dar a fost respins de trupele noastre, cauzându-i pierderi grele. Trupele noastre, cari erau spre ost de Luck, le-am retras în pozițiile de pe țărmurii vestici ai Stryj-ului.

Frontul italian. Pe sectorul Torale și nord de Cordino, am respins atacurile inamicului. Platourile dela Vilgherüt și Lafraun din nou au fost bombardate de artileria italiană. Trupele noastre brave, cari de luni de zile apără frontul îndepărtat dela Monte-Coston au fost silite să se retragă din pozițiile de aici, căci ele au fost încunjurate de forțe inimice cu mult mai numeroase. Luptele de artilerie de pe sectorul Dolmit continuă. La frontiera Carintiei trupe din alpini au încercat să rupă frontul dela Monte-Peral, dar le-am respins, cauzându-le pierderi imense. Azi sunt patru luni de când ne luptăm cu Italia. În timpul acesta italienii nu au dat lupte mai estinse, ci s'au mărginit să atace cu puține divizii unele secțiuni, dar toate au fost înzadar. Frontul nostru e mai tare ca ori și când.

Berlin, 23 Septembrie. (Oficial).

Frontul ostic. Trupele generalului Hindenburg au pătruns în pozițiile rușilor ce sunt situate spre vest de Dünaburg. Am luat 17 ofițeri, 2105 ostași și 4 mitraileze. Trupele urmăresc pe inamicul care se retrage. Trupele arhiducelui Leopold au ocupat pozițiile rușilor ce sunt spre vest de Walowka, aici am prins 3800 ostași, 3 ofițeri și 3 mitraileze. Spre sud situația e neschimbată.

Nou canonic la Lugoj.

Monitorul oficial publică noile promoții ale capitlului din Lugoj și numele canonicului acum numit în persoana dlui Dr. Danil Fireza, rector al seminarului diecezan. Opinia publică va lua cu satisfacție la cu-

noștință numirea aceasta, având în persoana dlui Fireza un bărbat de o temeinică erudiție, nu numai adevărat și modest slujitor al bisericii, care va promova cu devotament cauzele bisericii și a neamului.

Născut la 1871, după ce a absolvat studiile gimnaziale a fost trimis la teologia din Roma, unde a luat doctoratul în filozofie și teologie. Dela 1894—1895 a fost aplicat în cancelaria diecezană ca practicant, mai târziu actuar capitular, secretar referent la tribunalul matrimonial apoi profesor de religie la fetițele gr-cat. din claustrul Notre-Dame din Lugoj. În 1896—8 misionar și administrator parohial în Belotinți. În 1898 a fost numit notar consistorial, apoi administrator parohial în Zăbran. La 1900 e asesor consistorial, iar la 1902 e secretar episcopesc.

După aceea paroh și protopop în Buziaș, de unde 1914 a fost readus în oficiul de director al cancelariei episcopesci, iar de prezent rector la seminar, în care calitate, mai nou, a fost ridicat la rangul de canonic.

Noul canonic din Lugoj este un bărbat distins, binemeritat, foarte cinstit și mai pe sus de toate un adânc cunoscător al tuturor afacerilor diecezane. Capitlul Lugojan a câștigat, în persoana dlui Fireza, o columnă puternică, iar episcopul diecezan un sincer, devotat și drept consilier, care prin aptitudinile sale alese va promova în totdeauna și fără șovăire interesele bisericii și a neamului nostru românesc din acel colț de țară.

Din parte-ne îi trimitem sincere felicitări pentru distincția binemeritată și îi dorim mult bine pe noua carieră.

Diverse.

Din cauza sfintei sărbători (Înălțarea sfintei Cruci), nrul proxim al siarului nostru va apărea Joi în 30 Sept. la orele îndatinat.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Un fundator generos. Dragostea față de înaintare în cultură și de a preamări pe Dumnezeu prin daruri pentru sfânta biserică începe a prinde rădăcini și la sate. Având a n de față în locul natal, în Șura mică din comitatul Sibiiului, am înțeles, că un credincios de al nostru cu numele *Toma Murășan*, om de aproape 80 de ani, zace greu bolnav. Fiind unul din cei mai de frunte români de ai noștri din aceea comună, și neavând familie, l'am cercetat la casa sa. Imi comunică atunci, ca dorește să i se facă un maslu cu mai mulți preoți, ceea ce s'a și întâmplat. Mai rămânând după săvârșirea maslului la el, îl înduplecai să facă o fundație din banii deșuși de peste 10.000 cor. Nenea Murășan s'a declarat de învoit cu ideea și a lăsat bisericii din Șura mică 4000 cor., iară bisericii mele din Săcădate i-a testat 548-18 cor. Nevastă-sa Maria n. Popoviciu a declarat între martori, că va lăsa și dânsa aceeași sumă pentru biserică din Șura mică și din Săcădate. Numiții sunt oameni foarte credincioși și cu frica lui Dumnezeu. El a fost tot în slujba sfintei bisericii și în timpul din urmă era clopotar. Toată viața a crutat, ca la adânci bătrânețe să fie cu atât mai generos pentru alții și să lasă o sumă de bani pentru biserică, care să-i eternizeze numele în vecii vecilor. Așa roade aduce și pe satele noastre dragostea de biserică și neam, și de Dumnezeu să aducă și mai multe.

Ioan Dragomir
parohul Săcădații.

Cuminecarea elevilor. Elevii institutelor noastre de învățământ în 24 Septembrie după amiază s'au adunat în sala de gimnastică, unde D-nul Dr. Ambroziu Chețian, director al gimnaziului, le-a vorbit despre momentuositatea s. cuminecături. După aceea au urmat mărturisirile, iar în 25 crt. s. cuminecarea obișnuită la începutul anului școlar.

Din dieceza de Gherla. Cu terminul de 15 Octombrie se pune în concurs parohia Szilágyillésfulva—Băsești, iar cu datul de 1 Octombrie se dau în concurs următoarele stațiuni cantor-docentale: Feldru (vicariatul Rodnei), Szilágybodacsou—Bădăciu (tractul Periciu), Láposbánya (tractul Baia-mare), Kozmaalmás—C. Almaș-Sarghigea (tractul Ipul), Keresztek—Cristelec, Szilágydomoszló—Dumuslău (acelaș tract), Felsőválkó—Vălcăul-de-sus, Füzespátelek—Preuteasa, Skreden—Scredeiu, Valkóvárja—Subcetate (tr. Vălcăului), Lábfalva—Lelești (tractul Reteagului), Erdőaranyos—Arieșul-de-pădure (tract. Mireșului), Oláhuádasd—Nădișul-românesc (tractul Noțigului).

Sărbătorirea poetei Maria Cunțan — la București. Din București ni se scrie:

Sociațiunea „Uniunea culturală a femeilor române“ va da în ziua de 8 Septembrie un festival artistic muzical la Ateneu, pentru a sărbători pe apreciată scriitoare *Maria Cunțan*. La început va fi o interesantă conferință asupra poetei, dezvoltată de d-na C. Hodoș. Vor urma apoi producții muzicale executate de compozitorul G. Enescu (la pian) și de reputata pianistă *Aurelia Cionca*. Artiștii: C. Notara, I. Manolescu, D. Manu și d-nele C. Demetriad, Atanasescu și Ana Luca, vor spune versuri și vor juca o piesă (1 act) de *Maria Cunțan*.

Ne bucurăm din toată inima, că marea poetă, a aflat la București o primire caldă, mai caldă ca în Ardeal, și nu ne îndoiim că și deacum înainte va afla în capitala României tot sprijinul și o vrednică apreciere.

Ziarul „Românul“ în 8 pagini. În numărul recent al „Românului“ cetim un aviz, prin care se aduce la cunoștință apariția zilnică în mărime de 8 pagini. Salutăm cu dragoste pe confratele arădan, că pe lângă toate obstacolele, ce le împină presa noastră în general, s'a decis să-și estindă coloanele; ca astfel se poată servi mai bine intereselor publice.

Cu pipa în gură. Un ziar mare englez publică scrisoarea unui soldat, în care se spun ciudate lucruri de pe câmpul de luptă. Soldatul scrie între altele, că forurile militare, în înțelegere cu preoții castrenzi anglicani, au permis soldaților ca slujbele bisericești să aibă voie a le asculta mai „leger“. La proxima ocazie rezultatul a fost splendid. Militarii și-au tras chipiele până pe urechi, și-au aprins pipele și tolăniți pe burtă în iarbă verde, priveau la preotul anglican, care le rostia cuvintele înțelepciunii. Ciudate lucruri, nu-i vorbă în biserică anglicană.

Necrolog. † *Mărioara Cismaș*, fiica preotului nostru din Orosia după un morb scurt dar greu și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Duminecă în 12 Sept. n. a. e. în etate de 23 ani. Inmormântarea a fost în aceeași zi.

Odiâneasă în pace!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Gruția.